

Handläggare: Margareta Eriksson
Tfn: 08-508 18 049

Till
Farsta stadsdelsnämnd

Remiss ang. översyn av resursfördelningssystem för omsorg om personer med funktionshinder
(bilaga: stadsledningskontorets förslag)

Förslag till beslut

1. Farsta stadsdelsnämnd överlämnar och åberopar som sitt yttrande förvaltningens tjänsteutlåtande
2. Omedelbar justering

Gillis Hammar
stadsdelsdirektör

Margareta Venizelos
chef beställare handikappomsorg

Sammanfattning

Fördelningsnycklarna för omsorg om funktionshindrade har setts över och vissa förändringar föreslås nu avseende det fasta anslaget. Syftet med förslaget är att göra fördelningsnycklarna mer opåverkbara. De två variabler som grundar sig på stadsdelarnas beslut om insatser, hemtjänst/personlig assistans enligt LSS på mer än 90 timmar per månad, föreslås därför utgå till förmån för två nya, mer objektiva variabler. Som nya faktorer föreslås andelen personer med LASS-ersättning respektive färdtjänst i stadsdelen.

Den prestationsrelaterade delen av anslaget – ersättning för gruppboende, daglig verksamhet, barnboende och korttidsvistelse – föreslås bli föremål för fortsatt utredning.

Förvaltningen tillstyrker de förslag till förändringar som lagts men anser att utredarna inte fullt ut tagit konsekvenserna av den princip om opåverkbara faktorer som sägs ska styra fördelningsnycklarna. Även den variabel som bygger på stadsdelarnas beslut om avlösarservice bör tas bort. Den är kostnadsdrivande på samma sätt som 90-timmarsärendena och ger stadsdelarna möjlighet att påverka sin budgettilldelning.

Vidare föreslår förvaltningen att man genomför den förändring av det särskilda anslaget som lades fram redan vid föregående översyn av fördelningsnycklarna. Det särskilda anslaget för boendeservice bör tas bort,

Förvaltningen ser fram mot resultatet av den fortsatta översynen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för äldreomsorg och omsorg om funktionshindrade.

Bakgrund

I samband med beslut om budget 2003 fick kommunstyrelsen i uppdrag att i samråd med socialtjänstnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av det schablonsystem som används för resursfördelning till omsorg om funktionshindrade. Ett förslag har tagits fram inom en arbetsgrupp med företrädare för socialtjänstförvaltningen, stadsledningskontoret, USK och stadsdelarna Bromma, Katarina-Sofia, Skarpnäck och Farsta.

Förslaget har remitterats för yttrande till samtliga stadsdelsnämnder. Yttrandet ska vara inlämnat senast den 24 september

Förslaget i sammanfattning

Nuvarande fördelningsmodell

Stadens resurser för omsorg om funktionshindrade fördelas till 25 % utifrån ett s.k. fast anslag och till 64 % utifrån prestationer. Resterande 11 % fördelas i särskilda anslag.

Fast anslag

Det fasta anslaget bestäms utifrån två befolkningsvariabler och tre variabler som mäter beslutade insatser i respektive stadsdel. Befolkningsvariablerna är: andelen personer i stadsdelen med handikappersättning (vuxna) och andelen personer med vårdbidrag (barn/ungdomar). På grund av eftersläpande statistik har man hittills använt ett medeltal från de tre senaste tillgängliga åren.

Resterande del av det fasta anslaget bestäms av beviljad personlig assistans enligt LSS eller hemtjänst enligt SoL på mer än 90 timmar per månad samt på antalet beviljade timmar för avlösarservice.

Prestationsrelaterade anslag

Denna del omfattar schablonersättning för beslutade insatser inom områdena gruppboende, daglig verksamhet, barnboende och korttidsvistelse. Varje område är indelat i ett antal behovsnivåer där schablonen ökar med personens behov. Vid den senaste översynen av resursfördelningen, 2001, justerades nivåersättningarna något.

Särskilda anslag

De särskilda anslagen avser kostnader för de 20 första LASS-timmarna, boendeservice som finns i några stadsdelar och kommunövergripande verksamheter, t.ex. den dagliga verksamheten Utgångspunkten. LASS-kostnaden utgör den största posten.

Förslag till förändringar

Fast anslag

Utredningen har fokuserat på det fasta anslaget och där på de delar som styrs av stadsdelarnas beslut, de s.k. 90-timmarsärendena.

Kritik har riktats mot att systemet är kostnadsdrivande, ju fler beslut om insatser en stadsdel fattar desto mer budgetmedel får man. En särskild utredning, genomförd av konsultfirman Ernst & Young, visar också att insatserna med mer än 90 timmars hemhjälp/personlig assistans enligt LSS används mycket olika i stadsdelarna. Fem stadsdelar har beviljat 5 000 timmar eller mer per månad medan en stadsdel inte beviljat några.

Skilnaderna förklaras av olikheter i arbetssätt. De stadsdelar som har få 90-timmarsärenden har samverkat med försäkringskassan för att personer med mycket omfattande behov ska få den LASS-ersättning som deras funktionshinder berättigar till. Det bedöms fullt möjligt för de stadsdelar som nu har många 90-timmarsärenden att förändra sitt arbetssätt och därmed minska sina kostnader.

Utredningen föreslår att de två 90-timmarsvariablerna utgår och ersätts av variabler som mer objektivt kan visa behoven i en stadsdel. De nya faktorerna är: andelen personer med LASS-ersättning och andelen personer med färdtjänst.

Man föreslår dessutom att beräkningarna när det gäller andelen personer med handikappersättning och vårdbidrag i fortsättningen endast ska bygga på statistik från det senast tillgängliga året. Detta eftersom statistiken i fortsättningen inte kommer att ha lika stora eftersläpningar.

Prestationsrelaterat anslag

I utredningen beskrivs hur anslaget är uppbyggt och att resursfördelningen på flera sätt fungerar otillfredsställande. Man föreslår därför att utredningsarbetet fortsätter i denna del med syfte att konstruera ett nytt system till 2006.

Särskilda anslag

Utredarna bedömer att det särskilda anslaget inte behöver bli föremål för någon översyn.

Effekt av förslagen

De nya fördelningsnycklarna innebär ökade anslag för tio stadsdelar och minskade för åtta. Om förändringen tillämpades fullt ut skulle ökningen bli som mest 54 %, Enskede-Årsta, och minskningen 57,1 %, Rinkeby. För Farstas del skulle förändringen, tillämpad fullt ut på budget 2005, innebära en ökning med 39,4 % eller 7,2 mnkr.

För att dämpa effekterna och underlätta stadsdelarnas anpassning till förändrad budget föreslås en övergångslösning där ingen stadsdel vinner mer än 21,8 % och ingen förlorar mer än 20,0 %. Övergångslösningen ger för Farstas del ett tillskott i det fasta anslaget år 2005 med 4,0 mnkr, 21,8 %.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen tillstyrker de föreslagna förändringarna men anser att utredarna inte fullt ut tar konsekvenserna av den princip man hävdar. Principen att fördelningsvariablerna ska vara opåverkbara för stadsdelarna gör enligt stadsdelsförvaltningens mening att även den del av det fasta anslaget som utgörs av beviljade timmar för avlösarservice bör utgå. Stadsdelarna uppvisar likartade variationer vad gäller avlösarservice som i 90-timmarsärendena, variationer som mer beror på skillnader i arbetssätt än på skillnader i behov. De fyra övriga variablerna – andel personer med handikappersättning, vårdbidrag, LASS-ersättning och färdtjänst – räcker enligt förvaltningens mening väl för att uppnå en objektiv fördelning av det fasta anslaget.

Utredarna anger inte något motiv till att variabeln avlösarservice föreslås kvarstå. Det är också svårt att förstå hur den ska inrymmas i det fasta anslaget eftersom detta enligt utredningen redan är uppbundet till 100 % av de fyra oberoende variablerna - 50 % ska styras av andel personer i stadsdelen med handikappersättning, 10 % av andel med vårdbidrag och 20 % vardera av andel med LASS-ersättning respektive den med färdtjänst. Sannolikt menar man att kostnaderna för avlösarservice först ska räknas bort ur det fasta anslaget och återstoden delas enligt angivna procenttal. Eftersom det fasta anslaget verkligen är fast kommer resurserna för övriga insatser, t.ex. ledsagning och kontaktperson, att minska i den mån kostnaderna för avlösarservice ökar.

Förvaltningen har inget att invända mot en fortsatt utredning av utformningen av de prestationsrelaterade anslagen. Schabloner som ger en bättre kostnadstäckning och/eller är mer styrande vore att föredra.

När det gäller de särskilda anslagen vill förvaltningen hävda att fördelningen till boendeservice bör utgå. Några få stadsdelar har av tradition fått särskild tilldelning för stöd som ges till personer i egna lägenheter. Lägenheterna kan ligga koncentrerade men är inte kategoriserade som gruppboenden, har t.ex. inga gemensamhetsutrymmen. Andra stadsdelar måste ge stöd av samma karaktär, t.ex. i form av hemhjälp eller boendestöd, men får bekosta detta ur det fasta anslaget. Vid översynen 2001 föreslogs att anslaget skulle utgå, något som stöddes av Farsta stadsdelsnämnd i remissomgången, men förslaget genomfördes inte.

Anslaget är om möjligt ännu mer otidsenligt i dag och förvaltningen har därför svårt att förstå varför utredarna bedömer att det inte behöver bli föremål för översyn. Utredningens uppgift att det särskilda anslaget uppgår till 2 % stämmer inte heller. Hela det särskilda anslaget utgör drygt 11 % av totalt fördelade medel; LASS-ersättningen 10 %, kommunövergripande verksamheter 0,8 % och boendeservice 0,4 %.